

De Heilige Stoel

Boodschap van de Heilige Vader Franciscus voor de 109de Werelddag van de migrant en de vluchteling 2023

(24 september 2023)

Vrij om te kiezen voor migreren of blijven

Geliefde broeders en zusters,

De migratiestromen van onze dagen zijn een uitdrukking van een complex en veelzijdig verschijnsel. Om dit te begrijpen is een aandachtige analyse noodzakelijk van alle aspecten die de verschillende fases van de migratie-ervaring kenmerken, vanaf het begin tot de aankomst, met inbegrip van een eventuele terugkeer. Met de bedoeling om een bijdrage te leveren aan die inspanning ter interpretatie van deze werkelijkheid, heb ik besloten de Boodschap voor de 109de Werelddag van de migrant en de vluchteling te wijden aan de vrijheid, die de keuze om het eigen land te verlaten altijd zou moeten kenmerken.

“Vrij om te vertrekken, vrij om te blijven” luidde de titel van een initiatief van solidariteit dat enkele jaren geleden door de Italiaanse bisschoppenconferentie in gang werd gezet als concreet antwoord op de uitdagingen van de hedendaagse migraties. En door voortdurend te luisteren naar de particuliere Kerken ben ik tot het inzicht gekomen dat een garantie voor die vrijheid een wijdverbreide en gedeelde pastorale zorg vormt.

“Een engel van de Heer verscheen in een droom aan Jozef en sprak: ‘Sta op, neem het Kind en zijn moeder, vlucht naar Egypte en blijf daar tot ik u waarschuw, want Herodes komt het Kind zoeken om het te doden’ (Mat. 2, 13). De vlucht van de Heilige Familie naar Egypte was niet het resultaat van een vrije keuze, zoals dat overigens ook geldt voor veel migraties die de geschiedenis van het volk Israël kenmerken. Migreren zou altijd een vrije keuze moeten zijn, maar in zeer veel gevallen is het dat in feite ook vandaag niet. Conflicten, natuurrampen of eenvoudiger de onmogelijkheid om een waardig en voorspoedig leven te leiden in het eigen land van oorsprong, dwingen miljoenen mensen om te vertrekken. Reeds in 2003 stelde de heilige Johannes Paulus II dat “voor wat betreft migranten en vluchtelingen, voorwaarden voor vrede scheppen betekent zich serieus ervoor inzetten om vóór alles het recht om niet te emigreren te waarborgen, dat wil zeggen

te leven in vrede en waardigheid in het eigen vaderland” (*Boodschap voor de 90ste Werelddag van de migrant en de vluchteling*).

“Ook hun veestapel en hun bezittingen namen ze mee, al wat ze in Kanaän verworven hadden. Zo trok Jakob met al zijn nakomelingen naar Egypte” (Gen. 46, 6). Ten gevolge van een ernstige hongersnood werd Jakob met heel zijn familie gedwongen naar Egypte te vluchten, waar zijn zoon Jozef hun overleving waarborgde. Vervolgingen, oorlogen, atmosferische verschijnselen en ellende behoren heden ten dage tot de meest zichtbare oorzaken van gedwongen migraties. Migranten vluchten vanwege armoede, uit angst, uit wanhoop. Om deze oorzaken weg te nemen en zo een einde te maken aan de gedwongen migraties is een gemeenschappelijke inzet van allen noodzakelijk, ieder overeenkomstig zijn eigen verantwoordelijkheden. Een inzet die ermee begint dat wij ons afvragen wat wij kunnen doen, maar ook wat wij niet meer moeten doen. Wij moeten er alles aan doen om de wapenwedloop, het economisch kolonialisme, de roof van andermans hulpbronnen en de verwoesting van ons gemeenschappelijk huis een halt toe te roepen.

“Allen die het geloof hadden aangenomen, waren eensgezind en bezaten alles gemeenschappelijk; ze waren gewoon hun goederen en bezittingen te verkopen en die onder allen te verdelen naar ieders behoefte” (Hand. 2, 44-45). Het ideaal van de eerste christengemeenschap lijkt zo ver af staan van de hedendaagse werkelijkheid! Om van migratie een waarlijk vrije keuze te maken moeten wij ons inspannen om allen een evenredige deelname aan het gemeenschappelijk welzijn, het respect voor de fundamentele rechten en de toegang tot een integrale menselijke ontwikkeling te garanderen. Alleen zo zullen wij ieder de mogelijkheid kunnen bieden om waardig te leven en zich persoonlijk en als familie te verwezenlijken. Het is duidelijk dat de belangrijkste taak toekomt aan de landen van oorsprong en hun bestuurders, geroepen als zij zijn om een goede politiek te bedrijven die transparant, eerlijk en vooruitziend is ten dienste van allen, vooral de meest kwetsbaren. Zij moeten echter wel in de mogelijkheid worden gesteld om dit te doen zonder beroofd te worden van hun eigen natuurlijke en menselijke hulpbronnen en zonder inmenging van buitenaf, die erop gericht is de belangen van weinigen te begunstigen. En daar waar de omstandigheden het mogelijk maken te kiezen voor migreren of blijven, zullen wij hoe dan ook moeten garanderen dat deze keuze geïnformeerd en overwogen is om te verhinderen dat zeer veel mannen, vrouwen en kinderen het slachtoffer worden van risicovolle illusies of gewetenloze handelaren.

“In het jubeljaar zal iedereen in zijn vroeger bezit worden hersteld” (Lev. 25, 13). De viering van het jubeljaar voor het volk Israël was een collectieve daad van gerechtigheid: allen “konden terugkeren naar de oorspronkelijke situatie met nietigverklaring van iedere schuld, het teruggeven van land en de mogelijkheid om opnieuw de vrijheid te genieten die eigen is aan Gods volk” (*Catechese*, 10 februari 2016). Terwijl wij het Heilig Jaar 2025 naderen, is het goed te herinneren aan dit aspect van de vieringen van het Heilig Jaar. Er is een gezamenlijke krachtsinspanning van de landen afzonderlijk en van de internationale gemeenschap noodzakelijk om allen het recht te garanderen niet te moeten emigreren, ofwel de mogelijkheid om te leven in vrede en waardigheid in eigen land. Het betreft hier een recht dat nog niet wettelijk is vastgelegd, maar dat van fundamenteel belang is, en het garanderen hiervan moet verstaan worden als medeverantwoordelijkheid van alle

staten ten opzichte van een gemeenschappelijk goed dat nationale grenzen overstijgt. Immers, daar de wereldwijde hulpbronnen niet onbegrensd zijn, hangt de ontwikkeling van de economisch armste landen af van het vermogen tot samen delen dat wij tussen alle landen tot stand kunnen brengen. Zolang als dit recht niet gegarandeerd is - en het betreft een lange weg -, zullen er nog velen moeten vertrekken om een beter leven te zoeken.

“Want ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik had dorst en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen, Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed, Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht, Ik was in de gevangenis en gij hebt Mij bezocht” (Mat. 25, 35-36). Deze woorden klinken als een voortdurende vermaning om in de migrant niet alleen een broeder of een zuster in moeilijkheden te herkennen, maar Christus zelf, die aan onze deur klopt. Daarom zijn wij, terwijl wij ervoor werken dat iedere migratie de vrucht kan zijn van een vrije keuze, geroepen het grootste respect te hebben voor de waardigheid van iedere migrant; en dat betekent op de beste manier de migratiestromen begeleiden en regelen door bruggen en geen muren te bouwen, door de kanalen voor een veilige en ordelijke migratie te verruimen. Waar wij ook besluiten om onze toekomst op te bouwen, in het land waar wij geboren zijn, of elders, belangrijk is dat daar altijd een gemeenschap is die bereid is om allen te verwelkomen, te beschermen, te steunen en te integreren, zonder onderscheid en zonder iemand buiten te laten staan.

De synodale weg die wij als Kerk zijn ingeslagen, brengt ons ertoe in de meest kwetsbare personen - en onder hen zijn veel migranten en vluchtelingen - bijzondere reisgenoten te zien die bemind moeten worden en voor wie gezorgd moet worden als broeders en zusters. Alleen door samen op weg te zijn zullen wij ver kunnen gaan en het gemeenschappelijke doel van onze reis bereiken.

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 11 mei 2023

FRANCISCUS

Gebed

God, almachtige Vader,
geef ons de genade ons nijver in te zetten
ten gunste van gerechtigheid, solidariteit en vrede,
opdat al uw kinderen de vrijheid
wordt gegarandeerd om te kiezen voor migreren of blijven.

Geef ons de moed
alle gruweldaden van deze wereld aan te klagen,
tegen elk onrecht te strijden
dat de schoonheid van uw schepselen
en de harmonie van ons gemeenschappelijk huis verminkt.

Ondersteun ons met de kracht van uw Geest,
opdat wij uw tederheid voor iedere migrant
die Gij op onze weg plaatst, kunnen tonen
en in de harten en in elke omgeving
de cultuur van ontmoeting en zorg verspreiden.

Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers
Eindredactie: A. Kruse, MA
Copyright: Liberia Editrice Vaticana/SRKK